

Vergaderjaar 2009–2010

29 427

ILO-verdragen

Nr. 63

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 december 2009

Conform de toezegging in de brief van de toenmalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de motie van het lid Van Middelkoop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 23 900 XV, nr. 44) van 8 mei 1995, wordt de Kamer ieder jaar geïnformeerd over door Nederland bekrachtigde Verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) die de komende jaren formeel opzegbaar zijn.

Ter voldoening aan die toezegging zend ik u hierbij, ter informatie en signalering, de gebruikelijke lijst met de Verdragen waarvan de opzegtermijn vervalt in 2010, 2011 en 2012 (bijlage 1). Het betreft een feitelijk overzicht. Hiermee is niet gezegd dat de genoemde Verdragen ook daadwerkelijk worden opgezegd. Dat speelt slechts als daar zeer zwaarwegende redenen voor zijn zoals genoemd onder het kopje «specifieke uitgangspunten bij opzegging» in de checklist voor opzegging van IAO-verdragen die u eveneens als bijlage aantreft (bijlage 3). Ik zie op dit moment geen aanleiding de genoemde Verdragen op te zeggen.

Eveneens is een lijst bijgevoegd (bijlage 2), welke een overzicht geeft van nog niet door Nederland bekrachtigde IAO-Verdragen waarvan het streven is deze in 2010 aan u voor te leggen met een standpunt terzake van wel of geen bekrachtiging.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

IAO-verdragen waarvan de mogelijkheid tot opzegging zich de komende drie jaar voordoet.

Conform de toezegging in de brief van de toenmalige Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de motie van het lid Van Middelkoop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 23 900 XV, nr. 44) van 8 mei 1995, wordt de Kamer ieder jaar geïnformeerd over de verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) die de komende jaren kunnen worden opgezegd.

Ter voldoening aan die toezegging worden hieronder die verdragen vermeld, waarvan de opzegtermijn vervalft in 2010, 2011 en 2012. De opzegtermijn begint altijd een jaar voorafgaand aan de vervaldatum te lopen. Alleen gedurende deze opzegtermijn kan een verdrag worden opgezegd. Ten aanzien van de meeste IAO-verdragen doet die mogelijkheid zich eens in de tien jaar voor.

De opzegtermijn vervalft in 2010 ten aanzien van de volgende verdragen:

- Verdrag 105 betreffende de afschaffing van gedwongen arbeid
- Verdrag 128 betreffende uitkeringen bij invaliditeit en ouderdom en aan nagelaten betrekkingen
- Verdrag 145 betreffende de continuering van werkgelegenheid voor zeevarenden
- Verdrag 146 betreffende jaarlijks verlof met behoud van loon van zeevarenden

De opzegtermijn vervalft in 2011 ten aanzien van de volgende verdragen:

- Verdrag 81 betreffende arbeidsinspectie
- Verdrag 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht
- Verdrag 88 betreffende de dienst voor de werkgelegenheid
- Verdrag 111 betreffende discriminatie
- Verdrag 150 betreffende de bestuurstaak op het gebied van de arbeid
- Verdrag 177 betreffende thuiswerk
- Verdrag 181 betreffende particuliere bureaus voor arbeidsbemiddeling
- Verdrag 182 betreffende de ergste vormen van kinderarbeid

De opzegtermijn vervalft in 2012 ten aanzien van de volgende verdragen:

- Verdrag 74 betreffende bewijzen van bekwaamheid als volmatroos
- Verdrag 90 betreffende nachtarbeid van jeugdige personen in de nijverheid werkzaam (herzien)
- Verdrag 98 betreffende het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen
- Verdrag 113 betreffende het geneeskundig onderzoek (vissers)
- Verdrag 114 betreffende de arbeidsovereenkomst van vissers
- Verdrag 147 betreffende Koopvaardij (minimumnormen)
- Protocol bij verdrag 147 van 1996 bij het Koopvaardijverdrag (minimumnormen)
- Verdrag 151 betreffende de arbeidsverhoudingen in de openbare dienst
- Verdrag 152 betreffende de arbeidsveiligheid en gezondheid in havenarbeid

In 2010 voor te leggen standpunten terzake van (niet)-bekrachtiging van IAO- verdragen

Hieronder treft u een overzicht aan van die IAO-verdragen ten aanzien waarvan de regering ernaar streeft in 2010 een standpunt terzake van bekrachtiging of niet-bekrachtiging aan de Kamer voor te leggen.

- Verdrag 188 betreffende arbeidsvoorwaarden in de visserij-sector, 2007
- Protocol bij Verdrag nr. 81: Protocol uit 1995 bij het Verdrag betreffende arbeidsinspectie

Onderstaande Verdragen zullen met een geconsolideerd standpunt aan de Kamer worden aangeboden. Over dit standpunt vindt nog consultatief overleg plaats met de sociale partners.

- Verdrag 119 betreffende beveiliging machines, 1963
- Verdrag 139 betreffende beroepskanker, 1974
- Verdrag 148 betreffende werkmilieu (luchtverontreiniging, lawaai en trillingen), 1977
- Verdrag 167 betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, 1988
- Verdrag 170 betreffende chemische stoffen, 1990
- Verdrag 184 betreffende veiligheid en gezondheid in de landbouw, 2001
- Verdrag 187 betreffende het promotionele kader voor veiligheid en gezondheid op het werk

Het standpunt ten aanzien van onderstaand Verdrag zal u aangeboden worden, nadat zal zijn bezien hoe de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de WW zich verhouden tot de in dit Verdrag neergelegde bepalingen.

- Verdrag 168 betreffende de bevordering van werkgelegenheid en bescherming tegen werkloosheid, 1988

De standpunten ten aanzien van de onderstaande Verdragen zullen worden meegenomen in het standpunt ten aanzien van het nieuwe geconsolideerde Maritieme Arbeidsverdrag.

- Verdrag 134 betreffende het voorkomen van ongevallen (zeevarende), 1970
- Verdrag 166 betreffende de repatriëring van zeevarende, herzien, 1987
- Verdrag 178 betreffende arbeidsinspectie (zeevarende), 1996

Over het Maritieme Arbeidsverdrag wordt de Kamer bij separate brief geïnformeerd.

Checklist voor opzegging van ILO-verdragen

A. Algemene uitgangspunten

- 1) Nieuwe regelgeving of wijziging van bestaande regelgeving dient altijd te worden getoetst aan bestaande internationale verplichtingen (conform de Wetgevingstoets).
- 2) Opzegging van verdragen dient altijd uitzondering te blijven, het kan alleen als er echt geen andere oplossing is. In geval van fouten bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving of bij wijziging van bestaande regelgeving – bijvoorbeeld door gebreken in de toetsing aan bestaande internationale verplichtingen – is strijdigheid van die regelgeving met het verdrag op zichzelf geen argument voor opzegging; in dit soort gevallen zijn altijd aanvullende argumenten voor opzegging noodzakelijk.
- 3) Opzegging kan soms leiden tot internationaal gezichtsverlies; Nederland heeft internationaal een zekere naam op te houden. Ook nationaal begeeft de regering zich politiek bij opzegging soms op glad ijs (denk aan de verplichte consultatie van de sociale partners die plaats moet vinden).
- 4) In het geval dat tot opzegging wordt besloten, dient te worden (her)overwogen of er een herzienend verdrag ter vervanging van het op te zeggen verdrag bestaat en of dit herziende verdrag voor bekrachtiging in aanmerking komt.

B. Specifieke uitgangspunten bij opzegging

- 1) Verdragen die fundamentele arbeidsnormen bevatten (de mensenrechtenverdragen: verdragen nrs. 29, 87, 98, 105, 111, 138 en 182) zullen in beginsel niet opgezegd worden.
- 2) Het opzeggen van verdragen, die uiting geven aan een mondiale solidariteit en om die reden door een zeer groot aantal landen zijn geratificeerd, heeft veeleer een signaalfunctie naar buiten dan dat hiermee een Nederlands (beleids-)belang gediend zou kunnen zijn. Voor zover een herijking van op een bepaald moment bestaande nationale beleidsdoelstellingen in het geding is lijkt de vraag gerechtvaardigd of het opzeggen van verdragen in juiste verhouding staat tot het grotere belang dat met deze verdragen (mondiaal) wordt gediend (zie ook punt B5).
- 3) Voortvloeiend uit het vorige punt: mee dient te wegen in hoeverre een verdrag geacht mag worden bij te dragen aan de totstandkoming van een internationale arbeidscode. Is de bijdrage van een verdrag aan een internationale arbeidscode groot, dan ligt opzegging minder voor de hand.
- 4) Het feit dat de nationale wetgeving verder reikt dan de minimumnorm in het verdrag is geen argument om het verdrag op te zeggen.
- 5) Opzegging is wel het meest vérgaande, maar niet het enige middel om nationale beleidsruimte te creëren. Eerst dient bezien te worden of een aangepaste interpretatie van de bestaande verdragsteksten mogelijk is om de gewenste beleidsruimte te scheppen. Hiertoe zou advies bij het

Internationaal Arbeidsbureau ingewonnen kunnen worden; dit dient dan wel tijdig te gebeuren, ruim voordat de opzeggingstermijn gaat lopen.

- 6) Het opzeggen van verdragen waarbij een groot aantal andere EU-landen partij zijn zou wellicht beschouwd kunnen worden als niet passend in het EU-streven naar beleidsconvergentie. Omdat EU-richtlijnen – die soms nagenoeg dezelfde materie regelen als een aantal internationale arbeidsverdragen – grosso modo qua normering hoger liggen dan die van de ILO, lijkt het alleen al om die reden niet voor de hand te liggen desbetreffende ILO-verdragen op te zeggen.

Bron «Specifieke uitgangspunten bij opzegging»: Brief van 8 mei 1995 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de motie van het lid Van Middelkoop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 23 900 XV, nr. 44, p. 4–6)